

/ МОН України URL : mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5a8/be0/bc3.pdf
(дата звернення: 19.10.2019).

УДК 373.3.015.31-053.5:82.1(043.2)

Попович Н. Ф.,
канд. філол. н., доцент
кафедри філологічних дисциплін
та соціальних комунікацій

Попович А. М.,
студентка спеціальності «Початкова освіта»
Мукачівського державного університету

ТВОРЧИСТЬ ТАМАРИ КОЛОМІЄЦЬ ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тамара Опанасівна Коломієць – відома дитяча письменниця. Перші вірші почала складати для свого меншого братика Петра. Вона написала для дітей багато віршів, небилиць, лічилок, які ввійшли в такі збірки: «Починаються дива», «Жмурки», «Пісенька про гнома», «Пісня джерельця», «Дощик-накрапайчик».

Тамара Опанасівна Коломієць народилася 9 квітня 1935 року в м. Корсуні-Шевченківському в сім'ї службовця. Рано навчилася читати, майже весь «Кобзар» вивчила напам'ять, від бабусі чула чимало козацьких героїчних та чумацьких сумовитих пісень. Закінчивши Гельмязівську середню школу, що на Черкащині, Т. Коломієць стала студенткою Київського університету. Вона обрала журналістику. Ще в студентські роки Тамара Опанасівна видала свою першу книжечку поезій «Проліски» (1956).

Для дітей Т. Коломієць створила твори найрізноманітніших жанрів: вірші, казки, загадки, скоромовки, лічилки. Значний внесок письменниця зробила у дитячу поезію. Вона – блискучий майстер поетичного слова, автор чудових поетичних книг для дітей.

Т. Коломієць видала для дітей такі книги: «Пастушок» (1961), «Хиталочка-гойдалочка» (1965), «Помічники» (1966), «Недобрий чоловік Нехай» (1967), «Котилося котильце» (1969), «Червоний пароплав» (1971), «Луговий аеродром» (1972), «Починаються дива» (1973), «Хто розсипав роси» (1975), «Жмурки» (1978), «Олівці» (1982), «Пісенька про гнома» (1985), «Пісня джерельця» (1986), «Дощик-накрапайчик» (1988).

Поетеса з особливою ніжністю ставилася до своєї дитячої поезії. 70-ті роки – період розквіту її поезії для дітей. Т. Коломієць створила літературний образ працелюбного хлопчика-мізинчика Дбайка, який прагне всім допомогти. Цікавими й повчальними є казки письменниці «Про мандрівку Жабунця-Хвастунця» та «Недобрий чоловік Нехай». Для дітей поетеса створила також ряд віршованих абеток.

Тематика творчості для дітей Т. Коломієць різноманітна. «У її творчому доробку є чимало поезій про природу, як-от: «Березень», «Ручай», «Вітрисько»

[Попович, с. 38]. У творчості для дітей поетеси є ряд віршів про дітей, їх посильну працю та розваги: «Хиталочка-гойдалочка», «Червоний пароплав» та ін.

Тамара Коломієць також видала для дітей «Казки-витинанки» з аудіо-диском, книжечку «Помічники» з мультфільмом та інтерактивну гру «Календарик-Незабарик». Назви свідчать, що це не просто данина новітнім підходам та технологіям заохочення дітей до слова, а саме сучасне живе слово.

У підручнику О. Я. Савченко «Українська мова та читання» (2 клас) вміщено такі вірші Т. Коломієць: «Падав сніг», «Як на білих сторінках», «Хиталочка-гойдалочка».

У творі «Падав сніг» поетеса змальовує зимову пору року. Вона розповідає дітям про те, чим став сніг для озимини, ялинки, зайчат, санчат:

Падав сніг, сипав сніг, раптом перестав.

– Чим ти, сніжку-перебіжку, став?

– Для озимини – периною пухнастою.

Для ялинки – хусткою зірчастою.

У затишку – подушкою-минушкою для зайчат.

На узвишку – ковзанкою-падалкою для санчат [2, с. 61].

У невеликому творі «Як на білих сторінках» Т. Коломієць розповідає дітям про те, що коли в лад поставити в рядках звичайнісінькі слова – починаються дива [2, с. 70]. Дивом поетеса називає саме поезію.

Про посильну працю дітей, їх допомогу дорослим, любов до рідних Т. Коломієць створила вірш «Хиталочка-гойдалочка»:

Хиталочку-гойдалочку

гойдатиму в садку.

Малесеньку Наталочку

присплю у холодку.

Хить та хить.

Тихо. Цить.

Хиталочко-гойдалочко,

гойдайся, не скрипи.

Кричалочко-Наталочко,

мала сестричко, спи!

Хить та хить.

Тихо. Цить.

Хиталочка-гойдалочка

не забавка мені.

Приспала я Наталочку,

вона ж росте у сні.

Хить та хить.

Тихо. Цить [2, с.73].

Під час вивчення цього твору дітям слід поміркувати на такими запитаннями: Кого гойдає дівчинка? Які слова вірша засвідчують її турботливе ставлення до сестрички? З якою силою голосу краще читати вірш? У якому темпі? [2, с. 73-74].

У підручнику О. Я. Савченко «Літературне читання» (3 клас) вміщено вірш «Березень»:

Як ріка зламала кригу,
в берег вдарила з розбігу –
без вітрила, без весла
припливла в човні весна.
Місяць березень до неї
йде в березовій алеї.

Каже:

– Вибач, що не зміг
килим з трав послать до ніг,
розтопив не всі сніги,
ще й залив низькі луги...
За недогляд не свари!
Квітку проліска бери!
Та й сідай на всюдихід –
повезу, де схочеш!
Не забризкаєш чобіт,
сукні не замочиш... –
Усміхнулася весна,
цвіт взяла, зійшла з човна.

І від радості в беріз
забриніли краплі сліз [3, с.162].

У цьому вірші поетеса майстерно розповідає дітям про прихід весни. Вивчаючи твір, учні не лише розвивають пам'ять, а й дізнаються багато цікавого про цю пору року, про місяць березень. Письменниця змальовує особливості та красу весняної природи й дарує читачам відчуття гармонії зі світом. Поетеса персоніфікує весну й березень, надає їм людських рис.

У підручнику О. Я. Савченко «Літературне читання» (4 клас) вміщено спогад Т. Коломієць «Ялинка мого дитинства». Зокрема, письменниця згадує: «Війна відкотилася вже далеченько. Ялинкових прикрас – невеличка коробочка від ліків. Треба щось вигадувати. На столі клаптики паперу, ножиці з округлими загнутими кінцями, нитки і жмут житньої соломи. Як мало... А тут – о радість! – мама ... приносить папір... із соломи! Писати на ньому не зручно, а для вирізування саме те, що треба. Отак і здійснюється моя задумка – прикрасити ялинку звірятами» [4, с. 54]. Молодшим читачам цікавими є спогади про те, як діти у важкі воєнні роки долучилися до мистецтва витинанки. Головна думка твору: власними руками та уявою створюйте свою казку.

Отже, творчість Т. Коломієць для дітей молодшого шкільного віку різноманітна, різножанрова, їй властиві цікаві й доступні учням теми. Письменниця написала для дітей багато віршів, казок, небилиць, лічилок тощо. Найкращі її твори – про дітей, світ дитинства, природу. Усі твори Т. Коломієць мають важливе пізнавальне та виховне значення.

Список використаних джерел

1. Попович Н. Ф. Дитяча література / Н. Ф. Попович. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2019. – 138 с.
2. Савченко О. Я. Українська мова та читання : Підручник для 2 класу ЗЗСО (у 2-х частинах) : Частина 2 // О. Я. Савченко. – К. : УОВЦ «Оріон», 2019. – 144 с. : іл.
3. Савченко О. Я. Літературне читання. Українська мова. 3 клас : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / О. Я. Савченко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 192 с. : іл.
4. Савченко О. Я. Літературне читання. Українська мова : підруч. для 4 класу загальноосвіт. навч. закл. / О. Я. Савченко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2015. – 192 с. : іл.
5. Українська дитяча література. Хрестоматія / Вступна стаття та упорядкув. Л. П. Козачок. – К. : Вища школа, 2006. – 519 с.

УДК 373.3.015.31-053.5:82

Попович Н. Ф.,
канд. філол. н., доцент
кафедри філологічних дисциплін
та соціальних комунікацій
Трифанова Д. А.,
студентка
спеціальності «Початкова освіта»
Мукачівського державного університету

ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ ДЛЯ ДІТЕЙ В. СУХОМЛИНСЬКОГО У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Василь Олександрович Сухомлинський дуже любив дітей, тому і став педагогом. Багато років свого життя він віддав школі. З його ім'ям пов'язане піднесення педагогічної науки ХХ століття. В українській дитячій літературі В. Сухомлинський відомий як автор близько 1200 художніх творів для дітей.

Народився Василь Олександрович Сухомлинський 28 вересня 1918 року в селі Василівка Онуфріївського району Кіровоградської області у незаможній родині. Його батько належав до передових людей села. У сім'ї, крім Василя, було ще троє дітей. Усі вони стали вчителями.

17-річним юнаком Василь Олександрович розпочав свою практичну педагогічну діяльність. Спочатку він працював учителем початкових класів, а протягом 1936-1938 років викладав українську мову та літературу у Василівській та Зибківській семирічних школах Онуфріївського району. Водночас навчався заочно в Полтавському педагогічному інституті.

1948 року Василя Сухомлинського призначають, за його власним бажанням, директором Павлівської середньої школи. Цією школою він керував до кінця свого життя. За 1948-1953 роки опублікував більше десяти книг із

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>